

Minister Sprawiedliwości

DSRiN-II.071.44.2024
Warszawa, 18 czerwca 2025 r.

Pan

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w związku z pismami z dni: 10 października 2024 r., 3 lutego 2025 r. i 17 kwietnia 2025 r. nr VII.502.6.2024.JRO, dotyczącymi problemu niezgodności pkt 9.3 załącznika do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2016 r. poz.76) z art. 51 ust. 3 Konstytucji RP, informuję.

Z treści przepisu art. 14 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów* (Dz. U. z 2001 r., Nr 73, poz. 763 z późn. zm.) - dalej „u.o.z.p.”, wynika konieczność zachowania w tajemnicy informacji związanej z klientem i uzyskanej w związku z wykonywaniem zawodu. Podczas przeprowadzania badania psychologicznego pozyskiwane są istotne dane na temat stanu rozwoju poznawczego, emocjonalnego oraz psychospołecznego osób badanych. Rozpowszechnianie powyższych informacji może naruszać dobra osobiste osób, których one dotyczą lub innych osób. Ponadto zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 u.o.z.p., specjalista ma obowiązek zachowania w tajemnicy informacji, o których dowiedział się w związku z pełnieniem zawodu, o czym mowa w powołanym art. 14 ust. 1 u.o.z.p. Skoro zatem sporządzona w opiniodawczym zespole sądowych specjalistów opinia jest substratem pracy każdego ze specjalistów, którzy jednostkowo obowiązani są do zachowania tajemnicy, to również powstała dokumentacja stanowi informacje objęte tajemnicą zawodową.

Dostęp do dokumentacji zarówno zawartej w aktach sprawy, jak i przedkładanej przez klientów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, dotyczącej małoletnich dzieci

objętych badaniem, mają wyłącznie osoby, które przeszły stosowne szkolenie z ochrony danych osobowych i posiadają odpowiednie upoważnienie.

Jednocześnie należy zauważyć, że zarówno zakres pozyskanych informacji, jak i wnioski z nich wynikające ograniczone są do zakresu tezy dowodowej sądu.

Obowiązujące regulacje, w tym ustawa o zawodzie psychologa oraz Kodeks Zawodowy Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w pkt 21 i 23 wskazują, że ww. materiały mają służyć wyłącznie do użytku wewnętrznego. Wiedzę bowiem, umożliwiającą interpretację wyników, w następstwie ich integracji, posiada wyłącznie psycholog. Osoby trzecie nie są upoważnione, tj. nie mają odpowiedniej wiedzy psychologicznej, aby interpretować zastosowane przez psychologa narzędzia badawcze. Sąd powołując biegłego do wykonania określonej opinii, odwołuje się do posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych i jego kompetencji. Jedynym zatem rodzajem materiałów z badań psychologicznych, które mogą być udostępnione nieprofesjonaliście, jest opinia psychologiczna. Osoba opiniowana ma prawo kwestionować opinię, zwracając się o jej uzupełnienie – wyjaśnienie ewentualnych zapisów lub sporządzenie nowej opinii przez innego specjalistę.

W sytuacji udostępnienia danych podlegających ochronie, z uwagi na szeroko pojęte dobro małoletniego, należy unikać ryzyka podejmowania przez osoby dorosłe, zaangażowane w badaną sprawę, działań sprzecznych z dobrem badanych dzieci, w celu zrealizowania własnych zamierzeń.

Zakres opinii oraz przebieg badania specjalistycznego są wyznaczone treścią tezy dowodowej zawartej w postanowieniu organu zlecającego. Zgodnie z pkt. 4.1 zd. 1 standardów metodologii, informacje uzyskane w wyniku badania diagnostycznego zostają zawarte w opinii stosownie do tez dowodowych organu zlecającego. Opinia opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów jest odpowiedzią na tezę dowodową zlecniodawcy w oparciu o analizę, interpretację i integrację zgromadzonych danych oraz wiedzę specjalistyczną. Wnioski końcowe opinii przedstawiają odpowiedź na tezę dowodową sądu. Opinia sporządzona w opiniodawczym zespole sądowych specjalistów przekazywana jest do zlecniodawcy i jest jednym z dowodów zgromadzonych w danej sprawie. Ocena opinii, w tym uzasadnienia wniosków, logiki wyводу merytorycznego, należy wyłącznie do kompetencji niezawisłego sądu.

Również klienci korzystający z pomocy psychologicznej, są prawnie chronieni przed udostępnianiem ich dokumentacji, ponieważ istnieje ryzyko, iż mogą zostać użyte przeciwko nim (i osobom postronnym), wbrew ich intencjom, a także mogą zawierać informacje dotyczące innych osób, o których uczestnik wypowiadał się w kontekście swoich problemów. Powyższe wynika z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, tj. art. 261 § 2 *Kodeksu postępowania cywilnego* w związku z art. 14 u.o.z.p.

Wskazać należy, że w związku z trwającymi w resorcie sprawiedliwości pracami nad reformą i usprawnieniem funkcjonowania opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, w ramach reformy sądownictwa rodzinnego, Komisja Kodyfikacyjna Prawa Rodzinnego, 27 maja 2025 r. zajęła stanowisko w sprawie nieudostępniania osobom badanym dokumentacji z badań przeprowadzanych w opiniodawczych zespołach sądowych, które w załączeniu przesyłamy.

Z wyrazami szacunku
Dorota Łopalewska
Dyrektor
/podpisano elektronicznie/